Nr. 7 (41) Vilnius 1939 m. vasario 16 d. II metai

ŪKININKAS

::: SAVAITINIS „AIDO“ PRIEDAS ŪKININKAMS :::

Lietuvos Žemės Ūkio Rūmų darbai 1939 m.

Lietuvos valstybėje veikia tiktai vieni Žemės Ūkio Rūmai. Taigi savo veikimu jie apima visą Lietuvos valstybės teritoriją. Žemės Ūkio Rūmų svarbiausias tikslas yra pakelti Lietuvos žemės ūkio kultūros lygį ir ginti, atstovauti ūkininkų reikalus visoje valstybėje. Žemės Ūkio Rūmus sudaro jos nariai, valdyba, direktorius ir valdininkai — agronomai. Visos apskrities savivaldybės—tarybos, kurias, kaip žinome, renka tos apskrities ūkininkai, iš savo tarpo išrenka 38 savo atstovus į Žemės Ūkio Rūmus. Tie visi apskričių savivaldybių atstovai su 17 žemės ūkio organizacijų ir įstaigų atstovais ir 4 vyriausybės skirtais sudaro Žemės Ūkio Rūmų 59 narius, atstovus. Taigi Rūmų nariais yra ūkininkai ir žemės ūkio specialistai. Šie Rūmų atstovai iš savo tarpo išsirenka 7 narių valdybą. Ji suranda direktorių, kurį tvirtina Respublikos Prezidentas.

Direktorius, pasitardamas su Rūmų valdyba (prieš ją jis atsako), samdo darbininkus — agronomus ir tvarko visus darbus. Rūmų veiklai patobulinti ir padaryti ją labiau sklandžią, Rūmai yra suskirstyti į keletą skyrių, pav., gyvulininkystės, namų ūkio, statybos ir t.t. Skyriai rūpinasi savo srities reikalais visame krašte. Kiekvieno skyriaus priešakyje yra to skyriaus vedėjas. Kad darbas vyktų ir kaime, Rūmai laiko daug agronomų, kurie nuolat dirba ūkininkų tarpe. Kaime darbas yra taip sutvarkytas: kiekviename apskrityje yra apskrities agronomas. Tai Rūmų atstovas visam apskričiui. Jis tvarko žemės ūkio kultūros reikalus visame apskrityje. Dėl to jis irgi turi įstaigą, kuri yra apskrities mieste. Apskrities agronomo įstaigoje, be paties apskrities agronomo, dar dirba statybos technikas, smulkių ūkio šakų instruktorius, namų ruošos instruktorė ir kiti instruktoriai. Statybos technikas sudaro ūkininkams sodybų, namų ir kitų trobesių planus, važinėdamas po kaimus prižiūri, kad pagal juos būtų statomi trobesiai ir pataria ūkininkams, kaip atlikti įvairius statybos darbus. Smulkių ūkio šakų instruktorius rūpinasi, kad jo apskrityje plistų, augtų, gerėtų paukščių ūkis, daržininkystė, sodininkystė, bitininkystė. Jis, važinėdamas po kaimus ir priimdamas ūkininkus agronomo įstaigoje, duoda jiems įvairiausius nurodymus, skaito paskaitas, kaip minėtos šakos ūkis pagerinti. Namų ruošos instruktorė moko jaunas ir suaugusias kaimo moteris įvairiausių moteriškų darbų: virimo, siuvimo, audimo, vaikų auklėjimo ir t. t. Tam tikslui ji ruošia moterims paskaitas ir ilgesnius—2, 3, 4 mėnesių kursus, kur mokoma praktiškų darbų. Be to, apskrityje prie agronomo įstaigos dar dirba ir kiti instruktoriai: gyvulininkystės, jaunųjų ūkininkų, specialistai bitininkai ir t. t. Šie visi irgi dirba ūkininkų tarpe savo srities darbą. Bet kiekviena apskritis dar padalyta į agronominius rajonus. Kiekvieną rajoną sudaro keli valsčiai. Dabar rajonų išviso yra apie 100. Kiekviename rajone dirba vienas rajono agronomas, lankydamas nuolat ūkininkus. Paskutiniu metu jau pradedama organizuoti mažieji rajonai. Mažojo rajono agronomui skiriama nedaugiau kaip 600 ūkių, kurių reikalais jis rūpinasi.

Dabar kaime Žemės Ūkio Rūmai laiko apie 250 agronomų, įvairių šakų specialistų, o centre—pačioje Rūmų įstaigoje dirba beveik 100, kurių dauguma irgi vyksta į kaimą. Visiems šiems darbininkams užlaikyti reikia nemaža pinigų. Juos Rūmai gauna iš Valstybės Iždo. Bet dar daugiau Rūmai pinigų išleidžia žemės ūkio kultūros darbams: bandymams, propagandai, pašalpoms ir t. t. Šiam tikslui pinigų Rūmai gauna irgi iš Valstybės Iždo. Štai šiemet žemės ūkio kultūros reikalams Rūmai išleis net 6 milijonus 650 tūkstančių litų. Tai milžiniška suma. Vilniaus Žemės Ūkio Rūmai, kurių veikimo teritorija yra tokia pati, kaip ir Lietuvos Žemės Ūkio Rūmų, tam tikslui negauna nė milijono auksinų. Iš to aišku, kad Lietuvos Žemės Ūkio Rūmai dirba didelį ir svarbų žemės ūkio kultūros darbą. Kasmet jis auga, didėja. Kartu didėja ir išlaidos. Pavyzdžiui, 1938 m. Rūmai aukščiau minėtiems reikalams išleido 5.500 000 litų, taigi vienu milijonu litų mažiau, negu šiemet išleis. Šiemet beveik visoms ūkio sritims lėšų skirta daugiau, tik skirtumas tas, kad lėšos ne visoms sritims vienodai, lygiai padidinamos. Šiemet bus daug dėmesio kreipiama į pievų kultūrinimą ir kultūrinių ganyklų įrengimą. Be to, Rūmai kvies—samdys daugiau darbininkų: agronomų, statybos technikų, namų ruošos instruktorių ir t.t., nes kasmet atsiranda vis daugiau darbo, kurio turimieji darbininkai jau nebepajėgia nudirbti. Šiais metais Rūmai yra pasiryžę suruošti Suvalkijoje didelę žemės ūkio parodą. Visame krašte bus daromi pas ūkininkus laukų tręšimo bandymai, įvairių augalų veislių, atmainų bandymai. Be to, bus daromi bandymai su šakniavaisiais, liucerna, sausu sėklų beicavimu. Liucernos bandymams kiekvienam ūkininkui bus duodama 10 arų (1/10 hektaro). Bus duodamos ūkininkams pašalpos, kad jie įsigytų daugiau žemės ūkio mašinų. Tarp kitko bus duodamos ūkininkams pašalpos sėklų beicavimo aparatams įsigyti. Taipgi bus steigiamos naujos žiemos žemės ūkio mokyklos, o jau esamose mokyklose bus atidaromi ir mergaičių skyriai. Pievų ir ganyklų kultūrinimo srityje šiemet bus sukultūrinta daugiau kaip 9.000 ha pelkynų ir įrengta 1.500 ha ganyklų.

Ūkininkams, kurie patys kas pievose nusausinimo griovius, bus duodamos piniginės pašalpos. Bus steigiami pievinių įrankių punktai, iš kurių ūkininkai visai lengvomis sąlygomis galės skolintis įvairiausius pievoms gerinti įrankius (akėčias, volus, plūgus ir t. t.). Bus nupirkta 21 traktorius, kuriais bus įdirbami pelkynai. Vieno hektaro suarimas ir lėkštėmis supiaustymas kaštuos 75 litus, bet ūkininkai mokės tiktai 33 litus. Gyvulininkystės srityje bus stiprinama ir plečiama galvijų kontrolė, kad ūkininkai iš savo karvių galėtų išrinkti pieningiausias ir kad išmoktų jas šerti ir prižiūrėti pagal pieningumą. Bus šelpiami visi tie ūkininkai, kurie laiko ar laikys gerus, veislei tinkamus reproduktorius (bulius, eržilus, kuilius, avinus ir t. t.). Bus taipgi ruošiami kalviams arklių kaustymo kursai. Kaimo statybos srityje bus paskirta daugiau statybos technikų padėjėjų, kad visi ūkininkai galėtų gauti patarimus, nurodymus apie statybą. Bus nemaža pašalpų išduota visiems naujų kaimo plytinių steigėjams. Kadangi dar jaučiama didelė stoka prityrusių mūrininkų, namų statytojų, plytų dirbėjų ir kitų statybos darbininkų, tai jiems paruošti bus steigiami kursai. Taipgi ir smulkiųjų ūkio šakų sritis bus žymiai suintensyvinta. Pirmiausia, greta smulkių žemės ūkio šakų instruktorių, bus dar 8 mėnesiams pasamdyti prityrę darbininkai sodininkystės, bitininkystės ir paukštininkystės srityse. Bitininkystės ir paukštininkystės srityse ūkininkai ir toliau bus pašalpomis remiami. Ūkininkai, kurie įsigyja vielos tinklus, purškintuvus, irgi gaus pašalpas. Bus skleidžiami propagandai koriai, medingųjų augalų sėklos, dar-

žolių sėklos ir t. t. Taipgi vis labiau rūpinamasi jaunaisiais ūkininkais, nes jau patirta, kad ši organizacija auklėja labai stiprius, kultūringus ūkininkus. Jaunųjų ūkininkų organizacija bus plečiama ir toliau. Be to, jos darbai bus labiau intensyvinami ir įvairinami. Jau šiemet bus įvesta visiems jauniesiems ūkininkams—berniukams uniforma.

Tai taip, trumpai suminėjus, atrodo Žemės Ūkio Rūmų veikla Lietuvoje ir toki jų planai 1939 metams. Nereikia aiškinti, kad ta įstaiga turi milžinišką reikšmę visai Lietuvos ūkininkijai. Kiekvienų metų pažanga, kurią daro ūkininkai, tai daugiausia Rūmų nuopelnas. Rūmai Lietuvos ūkininkų yra svarbiausias kultūros ir pažangos veiksnys. Dėl to jie kiekvienam ūkininkui brangūs ir artimi. Mes, Vilniaus krašto ūkininkai, turime Žemės Ūkio Rūmus Vilniuje. Jų tikslas ir pareiga ta pati. Bet ar mūsų ūkininkai ką nors girdėjo apie Žemės Ūkio Rūmus Vilniuje?! Tiesa, Daugėliškio ir Tverečiaus apylinkių ūkininkai, kurie rūpinosi pieninių organizavimu, tuos Rūmus pažino, o daugėliškėnai ir dabar su jais turi palaikyti ryšius. Tačiau pirmieji ir ypač antrieji ta globa nėra labai sužavėti. Bet apie tai čia jau ne vieta kalbėti. *J. J.*

ŪKIŠKOS NAUJIENOS

LIETUVOS VALSTYBĖJE

Antras uostas

Nors Klaipėdos uostas per keliolika metų, kai grįžo prie Lietuvos valstybės, buvo nuolat tobulinamas ir didinamas, tačiau plečiantis prekybos santykiams ir augant importui ir eksportui, Klaipėdos uostas darosi jau perankstas. Dėl to atsiranda reikalas statyti Lietuvai antrą uostą. Jis patogiausia yra įtaisyti Šventojoje, tačiau reikia gerokai sutvarkyti toje vietoje pajūris. Dabar į Klaipėdos uostą daugiausia atplaukia tokio didumo laivų, kurių gremzlės gylis turi apie 3¹/₂ metro. Tokio didumo laivai galėtų įplaukti ir į Šventosios uostą. Dabar Šventojoje yra įrengtas tiktai žvejų uostas. Taigi norint įtaisyti ten ir prekinį uostą, reikėtų jį kiek pagilinti ir pratęsti dar apie 250 metrų krantines ir pastatyti antrą molą. Visam uostui pastatyti yra jau sudarytas projektas ir sąmata. Darbai užsitęs apie trejetą metų. Taigi netrukus Lietuvos valstybė turės antrą uostą, į kurį galės įplaukti vidutinio didumo jūros laivai.

Baigiami žemės tvarkymo darbai

Kaimų skirstymas į vienkiemius ir bendrai valdomos žemės dalinimas kasmet varomas visu smarkumu. Dėl to žemės tvarkymo darbai mažėja ir, kaip tvirtinama, bus jie baigti nevėliau, kaip po 3 metų. 1937 metais buvo sutvarkyta 100 tūkstančių 500 ha žemės plotai, o 1936 m. 86 tūkstančiai 500 ha žemės plotai. Liko sutvarkyti dar apie 400 tūkstančių ha plotas. Šie plotai kaip tik ir norima sutvarkyti per 3 metus. Taigi jau 1942 metais teks skirstytis ir keltis į viensėdžius paskutiniems kaimams. Po to kaimų ir bendrai valdomų žemių Lietuvos valstybėje jau nebebus. Ryšium su tuo žymiai pasikeis visas krašto vaizdas ir dar labiau pradės kilti žemės ūkio kultūra, nes kai visi ūkininkai atsidurs vienkiemiuose ir ten jau susitvarkys, tada nebus jokių kliučių, kurios trukdytų žemės ūkio kultūros darbus. Kada gi mūsų kraštas susilauks tų laikų, kad visi ūkininkai atsidurs vienkiemiuos. Ilgai, ilgai dar reikės laukti.

Kova su bulvių vėžiu

Žemės ūkio ministras paskelbė taisykles kovai su bulvių vėžiu. Kova vykdyti pavesta Žemės Ūkio Tyrimo Įstaigai. Priemonės kovoti su vėžiu taisyklese numatytos šitokios: įtartuose plotuose draudžiama sodinti bulvės. Tuose plotuose negalima bus sodinti ir pamidorų. Tose vietose reikės naikinti ir atsitiktinai išdygusios bulvės bei pamidorai ir piktžolės: kiauliauogės, karklavijai, drignažolės. Iš tų ūkių, kuriems bus uždrausta auginti bulvės, bus taipgi draudžiama išvežti iš ūkio ribų mėšlą, kompostą ir kitas atmatas ir augalus bei jų dalis, prie kurių laikosi žemės. Tiems ūkininkams, kuriems draudžiama bulvės auginti, Žemės Tyrimo Įstaiga kasmet parūpins už pusę rinkos kainos tiek bulvių, kiek jiems reikia savo reikalams, bet nedaugiau, negu tame ūkyje buvo užauginama prieš draudimą bulves auginti.

Pieninių rajonai

Dar 1936 metais visos pieno perdirbimo bendrovės buvo suskirstytos rajonais ir pieninių veikimui prižiūrėti kiekviename rajone buvo po vieną Pienocentro pienininkystės instruktorių. Vėliau tie rajonai buvo panaikinti. Dabar nuo vasario mėnesio 1 dienos visos pieninės vėl suskirstytos rajonais. Iš viso sudaroma 8 rajonai: 1) Biržų rajonas su 25 pieninėmis, 2) Kauno – su 16 pieninių, 3) Marijampolės — su 19 pieninių, 4) Raseinių — su 22 pieninėm, 5) Panevėžio — su 32 pieninėm, 7) Šiaulių — su 26 pieninėm, 7) Šiaulių — su 26 pieninėm ir 8) Telšių — su 23 pieninėm. Kiekviename rajone bus pienininkystės instruktorius, kuris prižiūrės pieninių veikimą.

Miltų eksportas

Be grūdų, Lietūkis eksportuoja užsienin ir miltus. Miltai geriau išsimoka eksportuoti, nes už juos gaunamos brangesnės kainos, nei už grūdus ir dar juos malant, savi malūnai turi daugiau darbo. Tokiu būdu Lietūkis šiemet jau eksportavo 6000 maišų kvietinių miltų. Jei pasiseks daugiau surasti pirkėjų, miltai bus eksportuojami ir toliau.

Lietūkis eksportuoja bulves

Smarkiai nupigus javų kainoms užsienyje ir esant sunkumų su javams rinkų suradimu, Lietūkis pasiryžo šiemet eksportuoti daugiau bulvių, kurioms nesunku surasti pirkėjus. Daugiau išeksportavus bulvių, daugiau susivartos grūdų savam krašte.

Per šių metų sausio mėnesį Lietūkis supirko per visus savo skyrius ir kooperatyvus prie gelžkelio stočių 30.000 centnerių bulvių ir išvežė jų Vokietijon 200 vagonų. Bulvės ir toliau supirkinėjamos visame krašte ir mokama už jas visur vienoda kaina, neatsižvelgiant į vietos nutolimą nuo Vokietijos ribų. Visas bulvių vežmos išlaidas iki Vokietijos sienos sumoka Lietūkis.

MŪSŲ KRAŠTE IR KITUR

Pirks arklius

Pasienio apsaugos korpuso remontinė komisija kovo 24 dieną pirks Ašmenoje arklius kariuomenės reikalams. Perkama bus tiktai eržilai ir kumelės jojimui pirmosios ir antrosios rūšies, kurių ūgis yra nemažesnis kaip 146 cm ir yra 3—6 metų amžiaus. Už šios rūšies arklius bus mokama po 800 iki 2000 auksinų už 1 arklį. Be to, bus perkami arkliai lengvajai artilerijai, nemažesni kaip 151 cm, kurie turi 3—6 metus amžiaus. Už šios rūšies arklius bus mokama po 800—950 auks. Dar bus perkami artilerijai ir mažesni arkliai, būtent, kurie yra nemažesni kaip 145 cm aukščio ir turi 4—6 metus amžiaus. Už juos bus mokama po 550 - 850 auksinų už 1 arklį. Be to, augintojai galės gauti dar po 100 auks. premijų už gerą arklių auginimą.

Blogai su kaimo statyba

Lenkijoje kaimuose vieno kambario butų yra 52%, o dviejų kambarių 35%, taigi kartu 87%. Taigi tik 13% butų turi daugiau, negu 3 kambarius, vadinasi, žmoniškesnius, o 87%, tai butai, kur tame pačiame kambaryje ir virtuvė ir valgomasis ir miegamasis ir darbo ir svečių kambarys, o kartais dar vištų, paršų ir veršiukų patalpa. Apie 50% tų butų neturi grindų. Vieno kambario butuose 1931 metais gyveno 48% kaimo gyventojų, o 2 kambarių butuose gyveno 37% kaimo gyventojų arba 85% gyveno nepakenčiamuose butuose. Vidutiniškai viename bute, kuris turi tik vieną kambarį, gyvena 4,8 taigi beveik 5 žmonės. Iš to išeina, kad kaimo žmonės gyvena labai prastai. Reikėtų, kad kaimas pasistatytų tokius namus, kurie turėtų mažiausiai 3 kambarius, geriau tariant—du kambarius ir virtuvę. Tačiau, kad ūkininkai galėtų pasistatyti tokius namus, reikalingi jiems didžiausi kapitalai. Jeigu visi Lenkijoje gyveną ūkininkai norėtų pasistatyti tokius trobesius, kokius turi Poznanės krašto gyventojai, tai tam tikslui reikėtų išleisti nemažiau kaip 5 milijardai auksinų. Tai milžiniška suma, apie kurią ir svajoti netenka. Bet gi ir Poznanės krašte

nėra visai geros ūkininkų trobos. Namai, tiesa, ten daugiausia mūriniai ir turi daugiau kaip po 2 kambarius. Tačiau apie tokius butus netenka ir kalbėti, nes šiuo metu ūkininkai neturi pinigų pasistatyti ir medinių trobesių, be to, negali pernešti savo trobesių, kai reikia keltis į vienkiemius. Dėl to, svarstant kaimo statybos reikalus Seime, kai kurie atstovai reikalavo, kad būtų paskirta daugiau pinigų kaimo statybai kredituoti. Iki šiol statybos reikalams skiriamų kreditų kaimas gaudavo tiktai 10—8%, pinigais skaitant, kelius milijonus. Tuo tarpu reikėtų kaimui skirti mažiausiai 50 milijonų kasmet, nes kasmet dabar žadama sukomasuoti po 100.000 ūkių. O vienam ūkininkui trobų perkėlimui reikalinga nemažiau kaip 500 auks. Tačiau šie prašymai nieko nepadėjo, nes ir šiemet statybos reikalams kaimui teks tik keli milijonai auksinų kredito.

Kaimas ir miestas

Konjunktūrų Tyrimo Institutas yra apskaitęs, kiek ir kokių amatų ir verslų žmonių gyvena Lenkijoje miestuose ir kiek kaime. Be to, paduodama ir kokių ir kiek ūkių esama. Taigi remiantis minėto instituto duomenimis, 1935 metais Lenkijoje miestuose gyveno 11.930.000 gyventojų. Kas tie miesto gyventojai? — Taigi 680.000 jų, tai kokio nors turto savininkai (daugiausia, žinoma, namų savininkai), 1.450.000, tai proto darbininkai (įvairių rūšių valdininkai), 1.000 000, tai įvairūs žemesnieji įstaigų valdininkai (sargai, pasiuntiniai ir t. t), 2 100.000, tai amatininkai, 1.600.000 smulkūs pirkliai. Tokiu būdu miestuose gyvena iš viso 6.830 000 gyventojų, kurie arba yra turtų savininkai ir iš to gyvena arba yra įvairių rūšių valdininkai, pirkliai, amatininkai, taigi žmonės, kurie uždirba. Be jų miestuose dar gyvena 5.100.000 darbininkų, kurių didelė dalis reikia valstybei penėti, nes negauna darbo. O kiek ir koki žmonės gyvena kaime? Iš viso kaime gyvena apie 21.670 000 gyventojų Iš jų kaime gyvena **170.090 dvarininkų**. Ūkininkų, kurie turi nuo 5 iki 50 ha žemės, yra iš viso 6.100.000, kurie turi nuo 2 iki 5 ha iš viso yra 5.500 000 ir kurie turi nedaugiau kaip 2 ha žemės yra 6.300.000. Iš viso žemės savininkų (kartu su dvarininkais) kaime gyvena 18.070.000, Be to, kaime dar gyvena 3.600 000 bežemių ir žemės ūkio darbininkų.

Lenkų darbininkai Estijon

Estijos Žemės Ūkio Rūmai nustatė, kiek Estijai reikės laukų darbininkų šiais metais, kiek jų truks ir kiek reikės atsivežti iš kitų valstybių. Kadangi Estijos kaimynės: Latvija ir Suomija laisvų darbininkų neturi, tai Estija kasmet juos gabenasi iš Lenkijos. Taigi ir šiemet Estija gabens lauko darbininkus tik iš Lenkijos, kur jų yra didelis perteklius. Šiemet Estija įsileis 6 500 darbininkų. Pradės juos gabenti jau kovo mėnesį. Pernai Estija iš Lenkijos buvo įsileidusi 4.500 sezoninių lauko darbininkų.

Kiek monopolis moka už spiritą

Kaip žinome, Lenkijoje veikia spirito monopolis. Vadinasi, visi spirito fabrikai iš kalno susitaria su monopoliu, kiek kuris gali pagaminti spirito. Pagamintą spiritą atiduoda monopoliui už iš anksto nustatytą kainą. Monopolis visoje Lenkijoje pagamintą spiritą supilsto į savo bonkas, indus ir pardavinėja tokiomis kainomis, kokiomis nori, nes jis yra vienintelis spirito pardavėjas visame krašte. Žinoma, jis parduoda tokiomis kainomis, kad jam palieka didžiausias uždarbis. Monopolį sudaro Finansų Ministerijos skirti žmonės. Taigi uždarbis eina į Valstybės kasą. Dabar pažiūrėkime, kiek monopolis moka spirito fabrikams už jų pagamintą spiritą. Taigi Finansų Ministeris savo parėdyme monopoliui įsakė mokėti tokias kainas už 100 litrų (1 hektolitrą) 100 laipsnių stiprumo spiritą:

Varšuvos vaivadijoje esamoms spirito varykloms—66,59 auks., Lodzės — 67,04 auks, Kielcų — 63,33 auks., Vilniaus—95,78 auks., Naugardėlio—71,31 auks., Pagirio—70,21 auks.. Poznanės—64,42 auks., Pamarės—66,51 auks., Krokuvos—66,50 auks., Lvovo—66,61 auks., Tarnopolio — 63,32 auks. ir Silezijos — 73,89 auks. Žodžiu, monopolis spirito varykloms už 100 litrų 100 laipsnių stiprumo spirito moka nuo 63 auks. iki 95 auks. Kitaip tariant, monopoliui 1 litras 100 laipsnių stiprumo spirito kaštuoja 63—95 skatikų. Tiesa, šis spiritas esti, kaip sakoma, dar žalias, nėra visiškai išvalytas, nerektifikuotas. Galutinai jis išvalomas ir rektifikuojamas monopolio dirbtuvėse. Čia jis pilstomas į bonkas ir įvairius indus, praskiedžiamas į įvairaus stiprumo degtines ir t. t. Šie visi darbai monopoliui visai pigiai atsieina. Tokiu būdu 1 litras 100 laipsnių stiprumo spirito, supilto jau į bonką, kaštuoja monopoliui nedaugiau kaip 1 auks. ir keliolika skatikų. O kiek už tą patį litrą moka žmonės, kurie spiritą perka krautuvėje? Kainas visi gerai žino. Palyginę jas pastebės kiekvienas, kad monopolis gauna milžinišką uždarbį. Degtinės monopolis valstybei yra aukso kasyklos. Jeigu žmonėms reikėtų sumokėti valstybei tokios sumos mokesčių, tai tikrai visi raukytųsi ir būtų nepatenkinti, bet kai gerdami degtinę ardo savo sveikatą ir moka didžiausius mokesčius valstybės iždui, tai nieko nesako, o dar linksmumo pagauti ir padainuoja.

Mineralinės trąšos vasarojui

Nors mūsų ūkininkai mažai dar vartoja mineralinių trašų vasarojui, bet kasmet vis daugiau pradeda jų vartoti. Todėl pravartu yra šiuo laiku apie tai plačiau pakalbėti ir supažindinti ūkininkus pirmučiausia su tomis mineralinėmis trąšomis, kurios geriausia tinka vasarojui patręšti.

Visos mineralinės trąšos yra dalijamos į keturias grupes: 1) azotinės trąšos, 2) fosforinės, 3) kalio ir 4) kalcinės.

Azotinės trąšos dalijamos pagal jų vartojimo būdą į tris rūšis: 1) azotinės trašos, išbarstomos prieš sėklos sėją, 2) azotinės trašos, išbarstomos augalams augant ir 3) azotinės trąšos, kurios tinka išbarstyti į dirvą ir prieš sėją ir augalams augant.

1) Azotinės trašos, kurios yra išbarstomos prieš augalų sėją, sunkiau žemėje ištirpsta už tas trąšas, kurios tinka išbarstyti, augalams augant. Mat, pirmosios trąšos, išbarstytos į dirvą prieš sėklos sėją ar sodinimą, tuojau dar netinka augalų maistui. Jos per tam tikrą laiką turi pereiti visą eilę cheminių pakitėjimų, kol pagalios pavirsta salietra ir amoniaku. Ir tik tada jos pradeda augalą maitinti ir jį veikti. Dėl šių, palengva vykstančių pakitėjimų, tos trąšos nesiduoda lietaus išplaunamos. Bet jos reikia 6—8 dienom anksčiau prieš sėją dirvon išbarstyti ir gerai su žeme sumaišyti — įakėti ar įdrapokuoti.

Svarbiausia šios rūšies azotinė trąša yra visiems gerai žinomas azotniakas. Dabar azotniakas yra gaminamas kelių pavidalų: 1) maltas aliejuotas azotniakas (azotniak mielony olejowany), kuris turi 21% azoto, 2) granuliuotas azotniakas (azotniak granulowany), kuris turi 25% azoto ir 3) neseniai pradėtas gaminti, bet patogiausias išbarstyti — grūdiškasis azotniakas (azotniak ziarnisty), turintis 21% azoto, tame 18,5% azoto tokiame pavidale, kaip paprastame maltame azotniake ir 2,5% azoto tokiame pavidale, kaip salietšake (lengvai tirpstančiame).

Azotniakas yra šarminės reakcijos trąša, nes 100 kg turi apie 60 kg (60%) kalkių. Todėl Azotniakas labai tinka tręšti ir rūgščioms dirvoms, kurių mes turime daugiausia. Kalkės apsaugoja dirvą nuo perdidelio supuolimo, susiliejimo, taiso dirvos struktūrą ir tuo pačiu paskatina ir palengvina veistis ir veikti naudingoms dirvos bakterijoms. Bet vis dėlto azotniakas geriausia tinka tręšti dirvoms perdaug nenualintoms, turinčioms šiek tiek puvinio ir mėšlo liekanų, kurios pagreitina azotniako pasikeitimą ir padaro jį prieinamu augalams. Blogose, išalintose, susmegusiose, supuolusiose dirvose azotniakas menkiau veikia.

Azotniakui nekenkia šviežias mėšlas. Todėl apvertus mėšlą kaupiamiesiams, viršun dar galima išbarstyti azotniaką, tik reikia tuojau jį sumaišyti su žemėmis. Azotniakas yra geriausia azotinė trąša avižoms, bulvėms ir pievoms bei dobilams patręšti. 1 ha reikia duoti 100—200 kg azotniako.

Antra azotinė trąša irgi lėčiau tirpstanti ir veikianti yra sieros rūgšties amonis (siarczan amonu). Jis turi 21% azoto, bet visiškai neturi kalkių. Todėl

jis tinka tręšti tik kalkingoms dirvoms. Kitais atvejais, ypač dažnai vartojant šią trąšą, galima būtų dar labiau dirvą padaryti rūgščią, kurioje dauguma augalų nenorėtų augti. Kadangi turtingų kalkėmis dirvų mūsų krašte yra mažai, todėl mažai kur gali būti pritaikintas ir sieros rūgšties amoniu tręšimas, nors ši trąša yra truputį pigesnė už azotniaką. Sieros rūgšties amonio reikia išbarstyti kaupiamiesiams ar daržovėms 100—250 kg 1 ha ir priakėti, kad susimaišytų su žemėmis. Jį reikia išbarstyti dirvon už keleto dienų prieš sėją. Šiemet sieros rūgšties amonis bus parduodamas kelių rūšių: pilkas, geltonas, ir baltas, bet jo vertė bus vienoda.

2) Azotinės trąšos, išbarstomos augalams augant, skiriasi nuo azotniako ir sieros rūgšties amonio ne tiktai savo sudėtim, bet ir tuomi, kad greitai tirpsta ir greitai veikia augalus. Dėl tos priežasties šios trąšos ir yra vartojamos augalams sustiprinti augimo metu, jeigu pasirodo, kad prieš sėją išbarstytų trąšų jiems nepakanka. Tai galima pažinti pagal augalo augimą ir lapų spalvą, kuri esti šviesiai žalios arba net geltonos, bronzinės spalvos.

Dabar mūsų krašte šios rūšies yra dvi trąšos: natrijaus salietra ir kalkių salietra. Viena ir kita salietra turi po 15,5% azoto.

Kadangi šios salietros lengvai tirpsta ir gali būti lietaus greit išplautos, todėl neverta jų išbarstyti į dirvą iškart didesnėmis porcijomis, ypač lengvose žemėse. Geriau skirtą salietros porciją, išbarstyti augalams augant į 2—3 kartus su 2—3 savaičių protarpiais. Tada geriau augalai išnaudos azotą ir bus sumažintas jo išplovimo pavojus. Dėl greito salietrų tirpimo ir jų išplovimo į gilesnius dirvos sluoksnius pavojaus, beveik niekad jų neberiame į dirvą prieš sėją.

Salietros geriausia tinka įvairiems šakniavaisiams sustiprinti augimo metu, pav., runkeliams, morkoms, griežčiams ir t. t.

Vartojant natriaus salietrą sunkiose žemėse, natrius suardo žemės grūdelinę struktūrą. O kadangi salietrą beriame ant žemės paviršiaus, aplink augalus, tai toje vietoje pasidaro žemės plutelė, kurią reikia kuriais nors įrankiais išardyti. Šiuo atveju yra geresnė kalkių salietra, nes ji turi 30% kalkių. Kalkės taiso žemės struktūrą ir neutralizuoja dirvos rūgštumą. Kalkių salietra labai greit veikia į lapus ir į stiebus, kurie greit auga, o kartu su jais auga ir kitos augalo dalys. Salietras reikia barstyti tada, kai augalai pradeda smarkiau augti. Salietros duoklė 1 ha yra 60—200 kg.

3) Salietšakas (Saletrzak) priklauso tai azotinių trąšų rūšiai, kurios galima išbarstyti į dirvą ir prieš augalų sėją ir pasėjus, augimo metu. Salietšakas turi savyje azotą dviejų junginių pavidaluose, amono—lėčiau tirpstančio ir salietros— greit tirpstančios. Jis turi 15,5% azoto ir apie 55% kalkių. Salietšaką galima vartoti visokiose žemėse ir lengvose, ir sunkiose, ir rūgščiose. Jei išbarstome jį prieš sėją, tai reikia išbarstyti 1—2 dienom anksčiau ir priakėti. Kai sėjame jį į augančius augalus, tai taip pat reikia stengtis jį pridengti žemėmis, akėčiomis ar kaupikais. Salietšako duoklės gali svyruoti nuo 80 iki 200 kg 1 ha. Tai pareina nuo augalo rūšies, kurį tręšiame ir nuo dirvos derlingumo, riebumo. Salietšakas yra labai gera trąša pavasarį kviečiams, dobilams, ganykloms ir pievoms sustiprinti. Pievose jį galima išbarstyti po kiekvieno nušienavimo, o ganyklose po nuganymo. Neseniai pradėtas gaminti grūdelinis salietšakas, kuris yra labai patogus išbarstyti, nes neturi palaidų kalkių dulkių, kurios labai ėda žmogaus kūną.

Perkant šias trąšas, visada reikia reikalauti paliudymų tam tikrose blankose, kur būtų nurodyta už kiek nuošimčių trąšų stiprumo gvarantuojama. Taip pat reikia vengti senų trąšų, susiliejusių, suakmenėjusių į didelius gabalus. Ypatingai tai yra svarbu, perkant azotniaką. Nes toks suakmenėjęs azotniakas ne tik kad sunku yra išberti, sunkiai tirpsta arba ir visai netirpsta dirvoje. Taigi ir nieko jis tada neveikia.

Norint, kad visų šių trąšų kooperatyvai pristatytų pavasario sėjai, jau dabar reikia susirašyti ir sumokėti rankpinigius (zadotką). Tada būsime tikri, kad neliksime be trąšų.

Apie fosforines, kalio ir kalkių trąšas parašysime vėliau.

Agr. M. Čibiras.

Ledas ir mėšlas žiemą

Nors šiemet žiema yra nelabai gera, tačiau visgi žiema. Jos metu ūkininkams tenka atlikti daug svarbių darbų. Prie jų galima priskaityti ledo vežimą į ledudes (ledaunes) ir mėšlo vežimą iš tvartų į lauką. Ledas reikalingas yra kiekvienam ūkininkui. Turint ledo vasaros metu, galima sveikus valgius ant jo išlaikyti ir kitiems naudingiems tikslams ledą išnaudoti. Bet ypatingai ledas yra būtinas pieninėms. Be ledo darbas pieninėje vasaros metu yra labai apsunkintas, ypač mažesniai pieninei, kuri neturi gerų įtaisymų, šaldytuvų. Ledas reikalingas ir vartotojų bendrovėms, kooperatyvams. Mūsų kooperatyvai laiko įvairius gėrimus: limoniadą, selterį, girą ir t. t. Šie gėrimai vasaros karščių metu visuomet turi didesnį pasisekimą, jeigu paduodami, šalti, iš ledo. Be to, kooperatyvai laiko kai kuriuos valgomus produktus: mėsos gaminius, kartais sviestą ir t. t. Šitie gaminiai, laikomi krautuvėje, gana greit sensta ir net genda, darosi neskanūs. Jie daug geriau laikosi šaltoje vietoje, ant ledo. Dėl to tokių gaminių vasarą krautuvėje reikia laikyti kuo mažiausiai, kad tik pirkėjai matytų, kad jų nusipirkti krautuvėje galima. Kai tik juos reikia parduoti, tada tenka atnešti iš ledudės. Žodžiu, ledas šiuo atveju kooperatyvui gali daug naudos atnešti. Be to, tikrai negautų nuostolių tie kooperatyvai, kurie vasaros metu padarytų ledų valgiui. Reikėtų tiktai kurį nors asmenį pramokti juos dirbti. Bet tai nesunkus darbas. O vasaros metu, ypač šventadieniais ir tie kooperatyvai, kurie yra miesteliuose arba bažnytkaimiuose, tikrai parduotų gerokai ledų, ir žinoma, neblogai uždirbtų. Bet tuos ledus valgiui galima dirbti tik tuo atveju, kai turima tikrojo ledo, nes ledai valgiui turi būti užšaldyti, tiršti ir šalti, kaip ledas.

Žodžiu, ledas reikalingas kiekvienam ūkininkui, kiekvienai pieninei ir kiekvienam vartotojų kooperatyvui. Suprantama, kad ledas reikalingas ir vartojamų arba valgomų prekių krautuvininkui. Dėl to visiems čia minėtiems ir reikia prisivežti ledo. Nors žiema dar tik įpusėjo, tačiau laukti negalima. Nežinia, ar jau susilauksime tokių šalčių, kurie sukaustytų upes ir ežerus. Greičiausiai didesnių šalčių šiemet jau nesulauksime. Galime nesulaukti ir rogių kelio, nes sniego gali ir nebūti. Žodžiu, nors pavasaris dar ir neprasidės, tačiau ir žiemos gali nebūti. Jeigu toks oras užtruks ilgesnį laiką, tai ledas visur ištirps. Dėl to dabar, nors ir nevisai tinkamu, patogiu laiku ir nevisai gerą ledą, bet reikia kuo greičiausiai vežti ir krauti į ledudes. Ledas ledudėms reikia imti tokis, kuris yra storas, gerai įšalęs, skaidrus, švarus, krištolinis. Toks ledas yra stiprus, tai reiškia, ledudėje geriausiai laikosi, netirpsta ir galima gabalais dėti į valgį. Ledas, kuriame yra įšąlusių žolių, žabų, šakų skaitomas blogas, nes greit sutirpsta. Taipgi negeras ledas, kuriame yra įšalęs dumblas, yra nešvarus. Labai nestiprus ir nepatvarus yra purus ledas, kuriame matosi daugybė mažučių skylučių, tuštumų. Netikęs ledas, kuris susimaišęs yra su sniegu. Kaip purusis, taip ir ledas su sniegu greit tirpsta, yra nelabai šaltas. Geriausia ledas vežti į ladudes šaltą dieną, kada jis yra sausas, netirpsta. Parinkus tinkamą vietą, kur yra geras ledas, reikia nuo jo nuvalyti sniegas, nešvarumai. Geriausiai ledas vasarą laikosi, kai jis supiaustomas lygiais gabalais, plytomis. Kai tų plytų šonai esti lygūs, gerai sutampa, tada tarp jų nebūna plyšių ir oro, todėl ledas vasarą netirpsta. Dėl to ledas reikia piūklu piauti į plytas. Viename piūklo gale kai kada pririšamas akmuo, kuris piuklą traukia žemyn. Tokiu piūklu vienas piovėjas per dieną gali pripiauti labai daug ledo plytų.

Ledas galima laikyti ledudėse, duobėse ir kampuose. Kur jis bebūtų laikomas, svarbu, kad būtų gerai sudėtas,

kad nebūtų tarp gabalų didelių plyšių. Geriausia, kai ledas vežamas šalčio metu. Tada tarp plyšių prikraunama sugrūsto ledo ir pripilama vandens. Kai vanduo sušąla, tada pasidaro lyg vienas ledo gabalas, kuris labai sunkiai tirpsta. Be to, ledudės dugnas ir šonai reikia iškloti spaliais, piuvenomis ar pelais, kad neprieitų šiluma. Taipgi jeigu ledas kraunamas į kaupą, tai ant žemės duodama $^1/_2$ metro eglių šakų, o ant jų ledas. Ant kampo viršaus dedama spalių, piuvenų, kapojų $^1/_2$ metro storumo sluoksnis. Turint šių medžiagų nedaug, galima duoti 25 cm storumo sluoksnį. Tada ant šio dedama 75 cm storumo šiaudų sluoksnis, o šis pridengiamas žemėmis, spaliais, piuvenomis arba kapojais. Kaupas reikia pridengti šiaudiniu stogeliu, laikomu ant stulpelių, įkaltų žemėn keturiuose kampo kaupuose.

Antras darbas, kuris žiemos metu labai patogu ir dažnai būtinai reikia padaryti, tai mėšlo vežimas į lauką. Mėšlas žiemą tenka vežti dėl dviejų priežasčių.

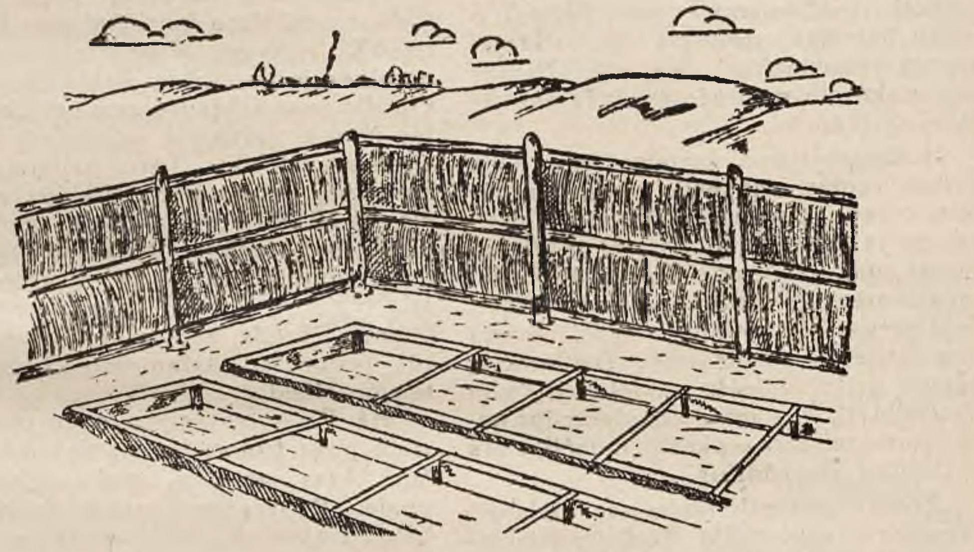
1. Daugelyje tvartų žiemos metu prisirenka daug mėšlo. Tai dažniausiai pasitaiko žemuose tvartuose. O mūsų ūkininkai turi tiktai žemus tvartus. Tokiuose tvartuose žiemą prisirenka tiek daug mėšlo, kad gyvuliai pasiekia lubas, o žmogui tvarte reikia vaikščioti susilenkusiam. Tada tvarte labai nepatogu ir nesveika gyvuliams stovėti ir žmogui gyvulius prižiūrėti. Gyvuliams tada tvarte trūksta oro, sunku išeiti iš tvarto ir įeiti tvartan. Dėl to iš tokio tvarto visas mėšlas arba bent jo dalis reikia išvežti Geriausia jis iš tvarto išvežti tiesiai į lauką, kuris pavasarį bus tręšiamas. Tai viena priežastis, dėl kurios mėšlas žiemą reikia išvežti iš tvarto.

2. Bet dažnai žiemą mėšlas vežamas iš tvarto dar ir dėl kitos priežasties. Kai kurie ūkininkai turi laukus labai toli nuo namų. Pavasarį, kada yra mažai laiko, vežioti į tokius laukus mėšlą yra labai nepatogu, nes sugaišinama daug brangaus laiko. Dėl to mėšlas į tolimus laukus patogiausia nuvežti žiemą, kada yra daug laisvo laiko. Be to, pavasarį, kol dar keliai esti pakankamai neišdžiūvę, mėžimo laiku prie kai kurių laukų sunku privažiuoti arba reikia važiuoti aplinkiniais keliais ir gaišti brangus laikas. Tuo tarpu žiemą į tokius laukus galima nuvažiuoti su mėšlu tiesiu, artimiausiu keliu, per įšalusias balas arba ir per ežerus arba upes. Dar žiemą mėšlas patogu į laukus vežti dėl to, kad esant rogių keliui galima prikrauti didelis vežimas, kurį lengviau arklys traukia, negu dvigubai mažesnį pavasarį, kai dažniausiai keliai esti sunkūs.

Iš to matome, kad dažnai žiemos metu ūkininkas yra būtinai priverstas vežti mėšlą į laukus. Tačiau kai yra geras kelias, daug laisvo laiko, turima nemaža mėšlo ir daug laukų, kurie pavasarį reikės vežti, o maža darbininkų ir arklių, tai mėžti yra naudinga žiemos metu, net jeigu tvartuose mėšlas ir tilpsta. Žiemą išvežtas mėšlas į laukus, jeigu tik gerai sudedamas, sukraunamas, tai jis nesugenda.

Vežant mėšlą žiemą, reikia prisilaikyti šių nurodymų: 1) Negalima mėšlo lauke išmėtyti mažomis krūvelėmis, tokiomis, kaip pavasarį. Mažose nesuspaustose krūvelėse mėšlas sudega ir visai pranyksta. 2) Negalima žiemą išvežto mėšlo tuojau iškratyti ir taip palikti lauke iki pavasario. Taip paliktas mėšlas pražus, nes lietus išplaus iš jo visas maisto dalis. 3) Mėšlas iš karto reikia krauti į dideles, pailgas, neaukštas krūvas ir labai smarkiai suspausti. Krūva reikia krauti lygioje vietoje. Krūva daroma apie $1^1/_2$—2 metrų platumo, apie $1^1/_2$ metro aukštumo ir ilgumo pagal reikalą. Ant žemės pirmiausia naudinga pakloti durpių sluoksnis ir ant jo krauti mėšlas. Išvertus mėšlą iš vežimo, tuojau jis kuo smarkiausiai suspausti. Jeigu vežiojama ratais, tai, kol galima, reikia užvažiuoti ant krūvos su vežimu, ir mėšlą išmetus, vėl pervažiuoti per krūvą. Be to, dar reikia suminti kojomis, arklys pavedžioti. Taip mėšlą spausti, kol krūva bus užbaigta. Į tokią krūvą galima suversti mažiausia keliolika iki kelių dešimčių vežimų mėšlo. Po to krūva iš šonų, galų ir viršaus pridengiama durpėmis, žemėmis arba ir šiaudais. Geriausia duoti beveik $^1/_2$ metro storumo durpių sluoksnį. Jeigu jų neturima, tai pridengti tokio storumo žemių ir šiaudų sluoksniu. Šitaip suspaustas ir pridengtas mėšlas krūvoje neperdega nesumažėja ir nežūsta. Šių nurodymų reikia griežtai prisilaikyti. Priešingu atveju galima sunaikinti visą mėšlą. Taigi kas pasistengs išvežti mėšlą dabar, daug laimės. *J.*

Kaip apsaugoti inspektus nuo vėjų



Šiaudinė tvora apsaugoja inspektus nuo vėjų.

Praėjusiuose „Ūkininko" numeriuose (5 ir 6) buvo rašyta, kaip įrengti inspektus, kaip pasėti juose sėklas ir kaip prižiūrėti augančias daržoves. Ten buvo taip pat pažymėta, kad inspektams yra būtinai reikalinga užvėja. Todėl šį kartą nurodysime, kaip galima geriausia apsaugoti inspektus nuo vėjų.

Inspektams vieta turi būti parinkta arti namų, kad būtų galima lengviau juos prižiūrėti ir apsaugoti nuo kiaulių ir šunų, kurie išmindžioja langus. Inspektai tačiau turi būti saulėtoje, bet gerai apsaugotoje nuo šiaurės ir šiaurės — rytų vėjų. Anksti pavasarį pučia smarkūs ir aštrūs, šalti šiaurės ir šiaurės — rytų vėjai, kurie daug išpučia iš inspektų šilimos ir juos atšaldo. Kiek vėjai kenkia inspektų šilimai, tepasako šitas pavyzdis: kai nėra vėjo, tai esant ore 21°C šalčio, inspekte gali išsilaikyti 25°C šilima, o kai pučia šaltas vėjas, tai ore esant tik 10°C šalčio, inspekte temperatūra nukrenta iki 15°C šilimos ir dar žemiau.

Žinoma, inspektus būtų galima apsaugoti nuo vėjų, užtvėrus aukštą lentų tvorą. Bet lentos yra labai brangios ir jų gaila būtų tvorai tverti. Todėl reikia ieškoti kitokios išeities. Tokią išeitį mums kaip tik ir parodo čia dedamas piešinys. Pasirodo, labai gerai tam tinka šiaudinė tvora. Tokia tvora gali būti tveriama ir su ežero nendrėmis. Ji yra labai sandari, šilta ir pigi. Todėl patogiausia ir praktiškiausia mūsų ūkininkams bus savo inspektus apsaugoti nuo vėjų šiaudų tvoromis. *M. Č.*

TEISIŲ PATARĖJAS

ŽEMĖS MOKESTIS

Žemės mokesčio reikalą šiuo metu tvarko 1936 m. lapkričio 4 d. išleistas įstatymas. Pagal šį įstatymą mokestį privalo mokėti visi ūkininkai — žemės savininkai. Nereikia mokesčio mokėti tik už tas žemes, kurios įstatyme yra išvardintos, būtent: kapinynus, pelkes, smiltynus ir kitas nenaudojamas žemes, o, be to, už žemes skirtas mokykloms, keliams, aikštėms ir pan. Kai kuriais atsitikimais įstatymas atleidžia keleriems metams ūkininkus nuo žemės mokesčio. Trims metams atleidžiami ūkininkai nuo mokesčio, kai skirstosi viensėdžiais. Tie ūkininkai turi sumokėti tik žemės mokesčio savivaldybei skirtus priedus. Per penkerius metus atleidžiamos nuo mokesčio tos žemės, kurios prieš tai buvo visiškai nenaudojamos (pvz., pelkės), o vėliau ūkininkas paverčia jas naudojamomis. Penkiolikai metų atleidžiamos nuo mokesčio nenaudojamos žemės užsėtos mišku.

Nusiskundžiama kartais, kad reikia mokėti žemės mokestį, nors kaimas skirstomas į viensėdžius. Čia ne valdžia, bet patys esame kalti. Norint gauti nuo žemės mokesčio atleidimą, reikia iki sausio mėn. 15 dienos paduoti iždinėn deklaraciją ir išaiškinti, kodėl norima nuo mokesčio atsilaisvinti. Deklaraciją galima gauti iždinėje, todėl belieka ją tik išpildyti. Kas tokios deklaracijos nepaduoda, tai turi mokestį mokėti, nors ir išeina į viensėdžius.

Žemės mokestis mokamas dviemis ratomis: iki balandžio 30 d. ir iki lapkričio 15 dienos. Nesumokėjus laiku mokesčio, valsčius atsiunčia įspėjimą. Šiuo atveju šale mokesčio reikalaujama iš ūkininko užmokėti nuošimčius ir už įspėjimą. Jeigu, ūkininko nuomone, žemės mokestis paskirta jam perdaug, reikia apeliuoti. Ant kvietimų mokesčiui mokėti yra paaiškinimai, per kiek laiko ir kur reikia paduoti skundą. Jeigu ūkininkas nežino, kas buvo mokesčio paskirstymo pagrindu, valsčius privalo jam išaiškinti. Skundą gali paduoti tik žemės savininkas. Skundo įteikimas neduoda teisės mokesčio nemokėti. Jeigu skundas išsprendžiamas ūkininko naudai, sumokėtas mokestis užskaitomas ateinantiems metams. Skunde reikia pažymėti: kas jį rašo, ką paskirtam mokesčiui prikiša, ir kuomi savo priekaištus paremia. Prie skundo galima prijungti visi raštiški įrodymai. Skundą reikia adresuoti į betarpiškai aukštesnę įstaigą, bet paduoti ar paštu nusiųsti reikia į tą įstaigą, kuri mokestį paskyrė.

P—s.

Kl. Mokiausi amato pas vieną amatininką. Už mokslą sumokėjau jam 150 auksinų. Amatininkas prie liudininkų pažadėjo, kad išmokinsiąs mane amato ir išduosiąs diplomą. Vėliau paaiškėjo, kad amatininkas neturi teisių imti mokinių ir duoti diplomų. Ar galėčiau aš per teismą išreikalauti sumokėtus pinigus?

Žibutis.

Ats. Jeigu tikrumoje taip buvo, kaip rašote, teismo bylą tikrai laimėsite. Amatininkas neturėdamas teisių imti mokinių, negalėjo nuo tamstos paimti ir pinigų. Paduokite bylą artimiausian apylinkės teisman (sąd grodzki) Neparašėte, kada nutraukėte savo santykius su amatininku, o toji aplinkybė yra svarbi, nes gali būti įsisenėjimas.

Kl. Mano tėvas testamentu paliko savo turtą žmonai iki gyvens, o po jos mirties—vaikams. Turtas įkainuotas 4000 auksinų vertės. Testamentas buvo apygardos teismo užtvirtintas. Svarbu žinoti, koks bus palikimo mokestis šiuo atveju.

Staselis.

Ats. Mūsų manymu, jeigu iždinė įkainuos palikimą kaip įkainavo notaras tik 4000 auksinų, tai palikimo mokesčio nereikės jums mokėti. Palikimo mokesčio didumas priklauso nuo palikimo vertės ir nuo mirusiojo ir įpėdinių giminingumo laipsnio. Tėvų palikimas vaikams yra laisvas nuo palikimo mokesčio iki 10.000 vertės. Jeigu palikimas užrašomas svetimiems žmonėms ar tolimesniems giminėms, tai nuo mokesčio atleidžiamas iki 3000 auksinų vertės palikimas. Atrodo, kad reikės jums sumokėti ryšium su testamento užtvirtinimu teismo išlaidas.

Kl. Po komasacijos mano tėvas pastatė visas trobas ant mano žemės. Tam ėmė tėvas paskolą, kurią grąžinome pusiau. Dabar, tėvui mirus, norėčiau išbaigti trobesius, bet pamotė neduoda ir nori kelti juos ant savo žemės. Ar man priklauso pusė trobesių. O gal ir visi trobesiai man priklauso.

Berželis.

Ats. Tėvui mirus jo turtą paveldi lygiomis dalimis vaikai. Žmonai priklauso tik septintoji dalis. Kadangi laikai, kad pusė tų namų jums priklauso, tai dabar, tėvui mirus, žmonai atitenka keturioliktoji dalis, o tamstai likusioji. Tas pats yra ir su tėvo palikta žeme. Be teismo neleiskite pamotei kelti trobesių.

Kl. Mano tėvas, mirdamas, testamentu paliko turtą pusiau man ir dukteriai. Testamentas buvo teismo užtvirtintas. Dabar sesuo savo dalį privačiu testamentu užrašė man. Ar toks testamentas yra geras?

Ūkininkas.

Ats. Sesuo savo dalį turi teisę, kam nori, užrašyti. Svarbu, ar testamentas yra gerai parašytas. Ant testamento turi būti pasirašę trys liudininkai ir tas, kuris testamentą parašė. Be to, turi būti sesers parašas arba kieno nors kito už ją pusirašiusio. Liudininkais negali būti giminaičiai iki trečiojo laipsnio imtinai. Nesvarbu, kiek metų turėdama sesuo rašė testamentą, bet svarbu, kiek metų turės mirdama. Jeigu sesuo mirtų būdama dar nepilnametė, tai testamentas būtų bevertis. Tamstos reikale svarbi dar ir šitokia aplinkybė. Testamentas kaip dokumentas pradeda galioti, tik mirus testatoriui, t. y. tamstos seseriai. Kol sesuo gyvena, testamentas neduoda tamstai jokių teisių, prie sesers žemės dalies. Kadangi sesuo yra dar visai jauna iki savo mirties gali kiekvienu laiku testamentą panaikinti. Todėl, naudingiau tamstai būtų parašyti dovanojimo aktą. Kadangi sesuo nori užrašyti jums nekilnojamą turtą, tai dovanojimo aktą reikia rašyti pas notarą. Dovanojimo aktas suteiks tamstai teises prie sesers padovanoto turto, jai dar gyvai esant ir tik išimtinais atvejais sesuo galės tą aktą panaikinti. Dovanojimo aktą rašant, reikalingas bus tamstai vaivados leidimas.

Kl. Mano tėvas paskolino pinigų ir atidavė užstatan pievą. Skolintojas gali pieva naudotis, kol nebus sugrąžinta skola. Dabar aš tą skolą sumokėjau, paėmiau nuo skolintojo paskolos raštą ir ėmiau ta pieva naudotis. Ar tėvas ar mano broliai negali dabar nuo manęs tos pievos atimti, kol nesumokės pinigų.

Visamylis.

Ats. Svarbu kaip yra parašyta paskolos rašte. Pagal įstatymus, skolintojas gali savo teises parduoti ar kitaip perleisti kitam asmeniui. Iš to išeitų, kad tamsta teisėtai įgijai pievos valdymą ir niekas negalėtų jos iš tamstos atimti, kol negrąžins skolos. Šiuo atveju yra tačiau keblumų. Visų pirma tamsta neparašei, ar užstato raštas buvo pas notarą rašytas. Jeigu raštas buvo namie rašytas, tai pievos valdymas yra neteisėtas ir jos savininkas, tamstos tėvas, gali ją atimti. Tamsta gi galėsi skolos reikalauti. Be to, neparašėte, kokio didumo buvo paskola ir kiek vertas yra metinis tos pievos naudojimasis. Jeigu atsidurtų byla teisme, tai svarbu įrodyti, kad naudojimasis ta pieva yra normalus nuošimtis už paskolintus pinigus. Jeigu gi pieva, palyginti, yra daug brangesnė, tai priešininkas galės sakyti, jog skolintojas naudodamasis per ilgesnį laiką užstatyta pieva, atsiėmė ne tik nuošimčius, bet ir paskolintą kapitalą.

Šis atsakymas tinka ir antram tamstos klausimui, liečiančiam užstatytą ir sesers išpirktą žemę.

Kl. Ar prie tėvo žemės ir trobų visi vaikai (sūnūs ir dukterys) turi lygias teises? Be to, kokia dalį tėvai sau turi teisę atsidalyti?

Briedis.

Ats. Kol tėvai yra gyvi, tai su savo ūkiu (žeme ir trobesiais) gali elgtis kaip jiems patinka: gali padalyti žemę tarp vaikų pagal savo nuožiūrą, gali kai kuriems vaikams ir nieko neduoti, gali sau pasilikti kokią nori dalį. Tėvui mirus, jeigu nepaliks testamento, visi vaikai (sūnūs ir dukterys) paveldi tėvo turtą lygiomis dalimis.

P—s.

MOTERŲ DARBAI

Šeimininkės triūsas

Jau dienos ilgesnės ir saulutės šilti spinduliai skelbia netolimą svečią—pavasarį. Kiekviena šeimininkė jau dabar turi pasiruošti dideliems pavasario darbams. Kad šeimininkė, atėjus pavasariui, be trukdymų spėtų visur darbus nudirbti: ir namie, ir darže, ir lauke, tai jį dabar turi ruoštis tam.

Šiuo laiku, paprastai, kaimo moterys verpia ar audžia. Dažnai vienoje šeimoje yra kelios moterys: pav., motina su dukterimi ar anyta su marčia, taigi jei viena kuri audžia, tai kita turi atsiminti kitus būtinus darbus, kurių negalima atidėti pavasariui.

Štai dabar geriausias laikas taisyti ir lopyti senus ir siūti naujus baltinius ir drabužius šeimai. Taip pat moteris turi gražiai sutaisyti ar pasiūti naują bliuzelę, sijonuką ar suknelę. Pasisiūti namų darbams kelias prijuostes. Prisisiūti maišų rudeniui. Kai jau vasariniai drabužiai bus sulopyti ir sutaisyti, mergaitės gali išsisiuvinėti sau naujas drobines sukneles ar bliuzeles. Turint laiko, galima išsisiuvinėti staltiesę ir drobines užuolaidas langams.

Moterys šį laiką turi kuo labiausia išnaudoti siuvimams ir įvairiems rankdarbiams, nes atėjus pavasario ir vasaros darbams, nebus laiko tokiems „mažmožiams".

Sekmadieniais ir šiaip poilsio valandėlėmis reikia mergaitėms ir moterims pasiskaityti apie gražų elgesį, apie švarą, apie įvairių valgių gaminimą, apie daržovių auginimą, apie sveikatą ir vaikų auklėjimą. Vienu žodžiu, jei moterys nebus apsileidusios, tai ras apie ką skaityti. Reikia tik noro.

Taip pat reikia nepamiršti perrinkti rūsyje supiltas bulves, morkas, burokus ir kitas daržoves, kad nesupūtų. Nuimti pelėsius nuo raugintų kopūstų, apžiūrėti raugintus burokus ir agurkus. Saugoti rūsyje visas daržoves, kad nesupūtų ir nesugestų.

Jei kiaulės kumpiai dar guli sūryme (dideli kumpiai sūdosi arti 4 savaičių) tai į tą sūrymą (2 savaitėms) galima įdėti veršiuko kumpį. Kai įsisūrės, tai drauge su kumpiais ir lašiniais galima bus išrūkyti ir veršiuko įsisūrėjusį kumpį. Toks veršiuko kumpis tiktų Velykoms.

Tėvai šeimoje

Mažas vaikelis yra laimingas, kai jis turi globą — tėvus. Tėvai ir apskritai šeima — tai pirmoji vaiko mokykla, jo visas pasaulis. Auklėjimas šeimoje yra pats pirmutinis ir svarbiausias. Jokia, nors ir geriausiai sutvarkyta įstaiga negali pavaduoti auklėjimo šeimoje. Gerai šeimoje išauklėtas vaikas visą savo gyvenimą mylės tėvus ir atsimins jų pamokymus.

Mūsų kaime vaikų auklėjimu rūpinasi beveik vienos moterys. Vyrai — tėvai vaikų auklėjimu nesirūpina, sakosi neturį laiko ir nenorį kištis į moteriškus reikalus. Bet tai yra klaidinga vyrų pažiūra. Jau laikas būtų vyrams — tėvams suprasti, kad vaikų auklėjimas, tai netik moteriškas darbas, bet drauge ir vyriškas.

Jei namuose yra keletas vaikų, tai motina, nespėdama nudirbti visų namų ruošos darbų ir norėdama nuraminti išdykėlius ar nutildyti rėksnius vaikus, sako: „Palauk, pareis tau tėvas ir t. t.". Vaikas žino, kas jam bus, kai pareis tėvas, todėl nemėgsta jo ir nelaukia pareinant. Ir taip auga vaikas su ta mintimi, kad tėvas yra tam, kad baustų vaikus, o motina tam, kad paskui jų gailėtų.

Toks vaikų auklėjimas yra jiems labai žalingas. Vaiko auklėjimu turi vienodai rūpintis ir tėvas ir motina. Kada vaikas viską pradeda suprasti, pradeda galvoti ir kalbėti, tada jam reikalingas ir tėvas.

Moterys neturi tokių būdo ypatybių, kokias turi vyrai, todėl svarbu, kad ir tėvas bendrautų su vaiku, tai jame susidarys tam tikras būdas, pažiūros į pasaulį. Tolimesniame vaiko gyvenime tėvai bus jo didžiausias autoritetas, didžiausia meilė.

Blogai vaikus veikia dažni tėvų ginčai ir barniai, vaikams girdint. Visada beveik tokiais atvejais vaikai stoja motinos pusėje ir ją gina. Tuo pačiu vaikai parodo, kad nemėgsta tėvo. Iš to aišku, kad tėvai turi vengti tarpusavių ginčų ir barnių vaikams girdint. Taip pat tėvai neturi viešai kritikuoti, ar peikti viens kito arba juoktis viens iš kito elgesių, kai vaikai tai girdi. Tegul vaikai mato gražų motinos ir tėvo sugyvenimą ir sutartiną jų (vaikų) auklėjimą. Jei tėvas sakys vienaip, motina kitaip, tai vaikai nežinos kurio klausyti ir tėvai vaikų akyse nustos pagarbos, nustos autoriteto. Svarbu, kad vaikų auklėjimas šeimoje būtų abipusis (motinos ir tėvo), vieningas, sutartinis.

Nevieningai auklėjant vaikus, jie išaugs be tvirtos valios, be pasiryžimų. Tokie vaikai gyvenime nieko geresnio savo jėgomis nepasieks. Jie bus kaip nendrės vėjo pučiamos į visas šalis.

Taigi vaikų auklėjimu turi susirūpinti motina ir tėvas lygiomis. Tik patys gražiai sugyvendami ir vieningai auklėdami vaikus, tėvai susilauks iš vaikų džiaugsmo ir paguodos senatvėje.

M. Č-ė.

Praktiški patarimai

Deguto ir sakų dėmės.

Norint išimti deguto ar sakų (smalos) dėmes, pirmiausia reikia tą vietą patepti nesūdytu sviestu, kad degutas ar sakai suminkštėtų. Paskui dėmėtą rūbo vietą padėti ant skudurėlio, o iš viršaus dėmę trinti kitu skudurėliu, pavilgintu terpentine. Labai svarbu, kad trinant po dėme būtų skudurėlis.

Žvakės dėmės.

Nuo žvake aplašinto rūbo, kiek galima, nuimti vašką. Ištiesti rūbą ant stalo ir ant dėmėtos vietos, padėjus sugeriamąjį popierį, pervesti karšta laidyne (prosu). Jei dar lieka žymė, tai tą darbą pakartoti kelis kartus.

Rašalo dėmės.

Jei rašalo dėmė yra ant balto audeklo, tai įspaudus šaukštan citrinos sunkos ir ant žvakės liepsnos užvirinus, suvilgyti tuo skystimu dėmę. Jei dėmė neišnyksta, tai darbą pakartoti kelis kartus. Po to švariai išskalbti visą rūbą.

Taukų dėmės.

Pirmiausia reikia taukų dėmę išvalyti šepečiu, kad nebūtų dulkių. Paskui paimti tokios pat spalvos skudurėlį, kaip dėmėtas rūbas ir, pavilgius jį benzine, spirite, terpentine arba praskiestame amoniake (našatirne), stipriai trinti dėmę.

Į pusę stiklinės karšto vandens reikia įpilti 1 šaukštą amoniako. Šiuo skiedimu galima gerai išvalyti vyriškų švarkų apykakles.

Grikiniai miltai.

Iš grikinių miltų galima pasigaminti įvairių valgių. Grikinių miltų valgiai turi tam tikrą prieskonį ir kvapą, todėl ne visų yra mėgiami. Nežiūrint to, grikinių miltų valgiai yra maistingi ir lengvai virškinami, o dažniau juos vartojant, galima ir prie to skonio pripratsti.

Kad grikiniai miltai turėtų gerą skonį ir kvapą, reikia grikius prieš malimą gerai išplauti ir išdžiovinti krosnyje. Plautų ir džiovintų grikių lukštai lengvai valosi, o miltai turi gerą skonį.

Grikinių miltų tešlą, sklindžiams ar kepsniui, reikia žymiai ilgiau plakti, negu kitokių miltų tešlą.

Geri grikiniai sklindžiai

Reikia išplakti du kiaušiniu su trupučiu druskos, įpilti 1 stiklinę grikinių miltų ir įpilti tiek grietinės, kad išplakus pasidarytų tirštoka tešla. Plakti reikia ilgai. Imti šaukštu išplaktą tešlą ir dėti keptuvėn ant įkaitusių taukų. Kepant reikia sklindžius vartyti. Duoti į stalą su grietine arba su cukrumi.

Grikinių miltų pyragaičiai su sūriu

Paimti 1 litrą grikinių miltų, pasūdyti, užplikinti verdančiu vandeniu ir išminkyti gana stiprią tešlą. Minkyti reikia ilgai. Paskui tešlą kočėlu ne labai plonai iškočioti ir stikline išpiaustyti rūtuliukus. Ant tų rūtuliukų dėti varškės ir užlenkti kraščiukus iš trijų pusių, kad tik varškė neiškristų. Reikia lenkti kraščiukus taip, kad varškė matytųsi. Padarytus pyragaičius kepti taukuose, keptuvėje ir paduoti į stalą su grietine.

Varškės įdaras ruošiamas šitaip: paimti gerai išspaustos varškės, įpilti truputį grietinės, įmušti kiaušinį, įdėti cukraus, patarkuoti truputį citrinos žievelės ir gerai kočėlu ištrinti, kad pasidarytų puri masė.

Ir užtrūkusias karves reikia gerai šerti

Mūsų ūkininkai dažniausiai karves geriau šeria tik tuo metu, kai jos duoda pieno. O kai pieną nustoja davusios, kai užtrūksta, tai jos dažnai visai prastai šeriamos. Toks karvių šėrimas yra labai kenksmingas. Šitaip prižiūrima karvė ir apsiveršiavusi duoda mažiau pieno, negu tuo atveju, kai visą laiką gerai, tinkamai šeriama. Mat, reikia neužmiršti, kad karvė pieną gamina ir tuo metu, kai ji esti užtrūkusi, veršinga. Karvės tuo metu gaminamą pieną sunaudoja jos auginamas veršiukas. Kadangi veršiukas, dar prieš apsiveršiavimą, nuolat auga, didėja, tai ir jo auginimui reikalingos medžiagos reikia vis daugiau ir daugiau. O tą medžiagą augąs veršiukas kaip tik ir ima iš savo motinos kūno. Dėl to veršinga, užtrūkusi karvė ir reikia sočiai šerti, kad to maisto, pašaro užtektų jai pačiai ir veršiuko užauginimui, išmaitinimui. Užtrūkusi karvė turi gauti tiek pat pašaro, kiek jo gauna tokio pat dydžio bergždžia, neveršinga karvė, duodanti per dieną po 4 litrus pieno. Be to, karvės užtrūkimo laikas yra jos poilsio laikas. Per šį laiką užtrūkusi karvė turi pasilsėti ir sukrauti savo kūne maisto medžiagos atsargą, kurią ji po apsiveršiavimo sunaudoja pieno gamybai. Menkai šeriama užtrūkusi karvė sublogsta, suliesėja ir dėl to apsiveršiavusi mažai duoda pieno, nes neturi maisto medžiagų atsargos, iš kurios galėtų pagaminti pieną. Jeigu blogai šeriamos karvės po apsiveršiavimo per pirmas 2—3 savaites duoda pieno kiek daugiau, tai po to jų pieningumas staiga krinta. Ūkininkai tą karvės pieningumo sumažėjimą, kritimą aiškina karvės „išsimelžimu". Tačiau tikrumoje jokio „išsimelžimo" neįvyksta, o karvės pieningumas sumažėja vien dėl to, kad prieš apsiveršiavimą buvo blogai šeriama. Kai karvė visą laiką yra gerai, tinkamai šeriama, tai jos pieningumas taip staigiai niekuomet nesumažėja.

Norint, kad šviežiapienės karvės duotų daug ir ilgai pieno, jos reikia gerai šerti ne tik po apsiveršiavimo, bet ir tada, kai esti užtrūkusios, dar veršingos. Priešingu atveju pieningumas staiga sumažės ir teks turėti nuostolių. Net ir tais atvejais, kai gerai šeriamos karvės apsiveršiavus pradedama kiek silpniau šerti, jos vistiek dar ilgai turi didesnį pieningumą, nes jų organizme laike užtrūkimo yra sukrauta nemaža maisto medžiagų atsarga, kurią jos po apsiveršiavimo ir panaudoja pieno gamybai. Todėl, jeigu veršinga karvė dėl kurių nors priežasčių yra suliesėjusi, tai laikė užtrūkimo reikia ji gerai šerti, kad iki apsiveršiavimo ji atsistaisytų, pariebėtų. Taipgi ir veršingos telyčios reikėtų daug geriau šerti. Reikia atsiminti, kad pirmojo veršio laukdamos telyčios dar auga. Todėl joms reikia maisto medžiagų ne tiktai gyvybės palaikymui ir veršelio auginimui, bet ir savo augimui. Jeigu veršingumo metu jos blogai šeriamos, tada jos gerai nesuauga, neišsivysto, palieka neužaugos ir dėl to jų pieningumas esti menkas ne tik po apsiveršiavimo, bet ir vėlesniais metais. Tokiu būdu, blogai šeriant veršingas telyčias, sugadinamos jos visam laikui. Kartais ir labai iš prigimties pieningos telyčios tokiu būdu sugadinamos. Ypatingai reikia daug dėmesio atkreipti į anksti (16—18 mėnesių amžiaus) sukergtas telyčias. Geriausia perjaunų telyčių visai nekergti ir palaukti, kol jos suaugs (turės 20—24 mėn. amžiaus). Tačiau jeigu sukergiamos jaunesnės, tai jos turi gauti ypatingai gerą pašarą, kad galėtų gerai išauginti savo vaisių—veršiuką ir pačios tinkamai suaugti. Po pirmojo veršiuko tokios jaunos pirmaveršės karvės reikėtų anksčiau užleisti, kad būdamos ilgiau užtrūkę galėtų pasilsėti ir suaugti. Suaugusios karvės naudingiausia užleisti 6—8 savaites, o pirmaveršes karves, kurios jaunos sukergiamos, reikėtų užtraukti net 3—4 mėnesius prieš veršiavimą. Tada jos gerokai pasilsi ir tinkamai suauga, išsivysto. Koks gi reikėtų duoti veršingoms karvėms pašaras? Vidutiniško stambumo (apie 400 kg gyvo svorio) veršinga karvė turėtų gauti per dieną šį pašarą: 6 kg gero dobilų ar pievų šieno, 3 kg vasarinių šiaudų, 2 kg pelų, 5 kg pašarinių runkelių. Jeigu nedaug turima dobilų ar gero pievų šieno, tai jų galima duoti mažiau, o padidinti vasarinių šiaudų ar pelų kiekį. Bet nei šiaudai nei pelai dobilų nepakeis. Dėl to, sumažinus dobilus, reikia duoti po 1/2 kg avižų ir vikų mišinio arba po 3/4 kg kvietinių sėlenų. Jeigu turima nedaug pelų, tada daugiau duodama vasarinių šiaudų, nes jų maistingumas yra beveik toks pat, kaip ir pelų. Tačiau jeigu karvės yra stambesnės arba suliesėjusios arba perjaunos sukergtos, tai veršingumo metu prie nurodytos šėrimo duoklės reikia dar pridėti apie 1/2 kg sėlenų arba avižų—vikų mišinio arba duoti daugiau dobilų bei gero pievų šieno, o mažiau vasarinių šiaudų. Taigi užtrūkusias karves reikia gerai šerti ir prižiūrėti.

J.

Ūkininkų dėmesiui!

Lietuvių Bankas Vilniuje ūkininkų skolas, padarytas Banke prieš 1932 m. VII.1 d., išdėstė 14 metų ir palūkanas sumažino iki 3 nuošimčių. Rodos, ko dar bereikėtų! Lengvesnių sąlygų jau neįmanoma padaryti. Tačiau vistik nevisi ūkininkai tinkamai įvertino padarytas lengvatas. Žymi skolininkų dalis nesumokėjo nė palūkanų, nė pirmosios skolos dalies (ratos), nors kai kuriems reikėjo sumokėti tik po kelis auksinus. Toks ūkininkų — Banko narių pasielgimas tenka pavadinti ne tiktai nesąžiningumu, bet apsileidimu ir blogos valios rodymu. Todėl visiems savo skolininkams ir primename, kad 1938 m. nuo spalių mėnesio reikėjo sumokėti 1/28 skolos dalis ir palūkanos, o antra tokia pat dalis reikės sumokėti po šių metų balandžio 1 d. Visi skolininkai, kuriems skolos išdėstytos, privalo nurodytais terminais sumokėti skolos dalį ir palūkanas. Priešingu atveju patys sau labai pakenks. Kiekvienas turi atminti skolų konversijos įstatymą, kuriuo remiantis ūkininkų skolos išdėstytos 14 metų. Tame įstatyme pasakyta, kad jeigu skolininkas nesumokės laiku dviejų iš eilės skolos dalių (ratų), tai nustos visų lengvatų. Vadinasi, kas nesumokėjo Bankui rudenį pirmos skolos dalies ir nesumokės antros dabar pavasarį, tas toliau jau negalės skolos mokėti dalimis per 14 metų. Tam teks skolą sumokėti iš karto, be to, jam tada bus paskaityta ne 3, bet 10 nuošimčių palūkanų. Reikia dar priminti, kad skola iš tų nesąžiningųjų bus išieškoma per teismo antstolį (kamarnyką). Patys žinote, kiek teks turėti ryšium su tuo išlaidų ir kokia didelė našta reikės sau užsikrauti. Ne vienam gal teks dėl to ir viso savo turto netekti. Turėdami tai galvoje, šiuo įspėjame visus nesąžiningus ir apsileidusius skolininkus. Jeigu nenorite nustoti lengvatų ir norite išvengti didelių išlaidų, tai, kol dar laikas — kuo greičiausiai mokėkite.

Liet. Banko Valdyba.

Žemės ūkio gaminių kainos

Šių metų vasario 10 d., Vilniaus Javų-Prekių Biržos pranešimu, buvo mokama už 100 kg auks

Rugiai	13.75—14.50
Kviečiai	19.00—21.00
Miežiai	15.25—16.25
Avižos	12.75—13.50
Sėmenys	53.00—54.00
Vikai	16.75—17.25
Lubinas (mėlynas)	10.75—11.25
Kvietinės sėlenos	11.00—11.50
Ruginės sėlenos	9.50—10.00
Sviestas 1 kg I rūšies urme	3.30
„ „ „ detal.	3.60
„ „ II rūšies urme	3.20
„ „ „ detal.	3.50
„ „ sūdytas urme	3.10
„ „ „ detal.	3.30
Kiaušinių 1 kg urme	2.00
„ „ detal	2.20

Wydawca-Leidėjas L. Cicėnas. Drukarnia-Spaustuvė „Ruch", Tatarska 6 Redaktor-Redaktorius Inž. M. Čibiras